

KISZEHAJTÁS

A kiszehajtás, kischejárás, kischehordás virágvasárnapi leányszokás a magyar nyelvterület egy részén: Nyitra, Hont, Nógrád, Pest és Heves megye egyes községeiben. A kische többnyire menyecskének öltöztetett szalmabáb, melyet kici, kiszőce, kicevice, banya néven is emlegettek. A lányok énekszóval vitték végig a falun, majd a falu végén vízbe vetették, vagy elégettek. A bábu a különböző magyarázatok szerint a tél, a böjt, a betegség megszemélyesítője lehetett. A kishi szó korpából készült savanyú levest, jellegzetes böjti ételt is jelent. Az énekekben szó van a kische kiviteléről és a sódar, vagyis a húsvéti sonka behozataláról. A kiszehajtást a bábu elkészítése, ruhájának összeszedése előzte meg. Fiatal menyecske ruháját, vagy csúnya, rossz ruhákat aggattak rá. Öltöztetéséhez és viteléhez különböző hiedelmek fűződtek: aki öltözteti vagy elsőnek felkapja, hamarosan férjhez megy; ha véletlenül visszafordul a bábu, attól tartottak, hogy visszajön a betegség a faluba és elveri a határt a jég. Ahol a kiszét vízbe vetették, minden lány egy-egy szalmacsomót dobott a vízbe. Úgy hitték, akinek a szalmacsomója elúszik, még abban az esztendőben férjhez megy. Másutt a vizes szalmacsomóval dörgölték az arcukat, hogy ne legyenek szeplősek és egészségesek maradjanak

Farsang idején a mohácsi busók fűzfából faragott, rikító színűre festett, félelmetes álarcaikban, kereplőket forgatva, kolompokat rázva hagyományosan vidám forgataggá varázsolják a várost. A téltemető, tavaszköszöntő nagy ünnep húshagyó kedden látványos, jókedvű farsangtemetéssel ér véget.

Mohácson a hagyomány eredetét a törökűzés legendájával is magyarázzák. A mondának, mely szerint a mohács-szigeti mocsárvilágba menekült őslakos sokácok megelégtelve a rabigát, ijesztő álarcokba öltözve, maguk készítette zajkeltő eszközökkel, csónakokkal átkelve a Dunán az éj leple alatt kizavarták a törököket Mohácsról aligha van történeti alapja.

Minden bizonnyal a balkáni eredetű sokácok korábbi hazájukból hozták magukkal a szokást, mely aztán Mohácson formálódott tovább és nyerte el mai alakját.

Az első és legelterjedtebb magyarázat szerint a téltemetés, a télűzés volt a célja. Az emberek ilyenkor ijesztő ruhákba bújnak, mert azt várják, hogy a tél megijed tőlük, és elszalad. Az ünneplés végén a tél halálát szimbolizáló szalmabábu égetése történik. A beöltözött emberek ezen- kívül "bao-bao" kiáltással és kürtszóval, kolompokkal végigjárták a házakat, udvarokat és körbejárták az állatokat, majd hamut szórtak szét a portán. Ettől azt remélték, hogy távol tartja a gonosz szellemeket. Az utcán pedig a nők haját húzgálták, hogy minél nagyobbra nőjön. Az ünnepség fénypontja volt a főtéri viaskodás a férfiak között, ami régen a férfivá avatást jelentette.

Maskarások, bolondok
Rázzátok a kolompot
Takarodjon el a tél
Örvendezzen aki él

A pünkösdi királynéjárás pünkösdjárás, pünkös-d-köszöntés, cucorkázás a lányok termékenységvarázslással összekötött pünkösdi köszöntője a Dunántúlon. Megkülönböztetett szereplője a legkisebb, legszebb lány a pünkösdi királyné vagy más elnevezései szerint: királynéasszony, kiskirályné, cucorka

.

A szokás négy fő mozzanatból áll:

- többnyire négy lány házról házra vezet egy kisebbet, a pünkösdi királynét;
- egy házhoz érve az udvaron vagy az ajtó előtt megállnak, a kiskirályné feje felett kendőt feszítenek ki baldachin módjára, vagy betakarják;
- éneklés közben mozdulatlanul állnak, körbejárják a királynét, esetleg táncolnak;
- termékenységvarázsló mondóka kíséretében felemelik a királynét;

<https://punkosdinfo.hu/punkosdi-nepszokasok-hagyomanyok/>

<https://www.youtube.com/watch?v=yWbbLj7M2Yc>

<https://www.youtube.com/watch?v=66LHNVSBEyQ>

<https://www.youtube.com/watch?v=3XUWiy9-5pU>